

"رفتار پرخطر رانندگی" واکاوی تجارب زیسته نمونه ای از رانندگان در کلانشهر تهران (یک مطالعه

پدیدارشناختی)

زهرا یادگارزائی^۱، رضاعلی محسنی^۲، محمد مهدی لیبی^۳

۱- کارشناس ارشد جامعه شناسی (نویسنده مسئول)

۲- دانشیار جامعه شناسی دانشگاه آزاد تهران مرکز

۳- استادیار جامعه شناسی دانشگاه آزاد تهران مرکز

چکیده

در سالهای اخیر با رشد شهرنشینی تغییرات زیادی در سبک زندگی افراد به خصوص در کلانشهرهایی مانند تهران به وجود آمده است که این تغییرات با ویژگی هایی مانند مصرفی شدن و ماشینی شدن هرچه بیشتر، عجین شده است. این ویژگی ها از یک سو باعث سهولت در امور زندگی و از یک سو پیامدهای منفی را برای افراد جامعه به وجود آورده است. یکی از این پیامدهای منفی، استفاده بی رویه از وسایل حمل و نقل شخصی و ترافیک و افزایش رفتارهای پرخطر رانندگی است. در این نوشتار، برخی از زمینه های شکل گیری رفتارهای پرخطر رانندگی و تجارب زیسته رانندگان در این خصوص تحلیل شده است. روش: این مطالعه در چارچوب پارادایم تفسیرگرایی و با روش کیفی و رویکرد پدیدارشناختی با ۱۸ نفر از رانندگان سطح شهر تهران در سال ۹۶ صورت گرفته است. و با کمک روش ۶ مرحله ای اسمیت به تجزیه و تحلیل داده های کیفی پرداخته شد. یافته ها: مهمترین مقوله ی کشف شده از سوی مشارکت کنندگان، نقص در فرآیند یادگیری اجتماعی است که در بسیاری از موارد، رفتار پرخطر رانندگی از طریق خانواده و یا شبکه دوستان و سایر واسطه های اجتماعی شدن، بر ساخته می شود. سایر مقوله های مهم نیز عبارتند از: ناراضایتی از وضعیت اقتصادی-اجتماعی، نحوه نگرش به پلیس، فراهم نبودن بسترهای عینی (عوامل محیطی-فنی)، احساس تبعیض جنسیتی در فضای رانندگی، فراهم نبودن بسترهای ذهنی مناسب (عوامل فرهنگی) و... نتیجه گیری: در مجموع به نظر می رسد با افزایش آگاهی از طریق آموزش های مفید در زمینه فرهنگ رانندگی به رانندگان و آشنا نمودن آنان با پیامدهای منفی چنین رفتارهایی و نیز جایگزین کردن فرهنگ استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی به جای وسایل حمل و نقل شخصی و نیز فراهم نمودن سایر بسترهای اجتماعی-فرهنگی مناسب، در جهت پیشگیری و اصلاح چنین رفتارهایی کوشید.

کلید واژه ها: بر ساخت اجتماعی، پدیدارشناسی، تجارب زیسته، رفتار پرخطر رانندگی